

קמז:

עין משפט
נר מצודה

בז' א ת"י פ"ח מהל'
נחלת הלכה ג כתב
עשין לו מושיע ח"ת ק"ר רעו
סעיף א:

רבינו גרשום

אנכי חורפיה, שהיה מחזיר
למלודו: זה עיין מה.
בפתינה של דקוקה
לפיקן היה יוצא: האב
הקטן לכל יוצא: יורו.
האברהם קארו: משום דכל
האי מכוון קארו: דמי רב
המחא. רקא במביעא דרב
הקטן קאמו נ"ל. אר דקתי
האב קארו לכל יוצא: יורו
שלא ית האב יורשו דהא
קארו ית האב: שכל בגו
הדניו ישמעאל אבל אין
האב קארו לכל יוצא
יורו של בגו לכל קומיטין
לכל לאברהם מקמי יעקב
בבבסי עשו אל יעקב
קארו: דת מחסרתי קדתי.
מסד: דתתי: דו הכלל וכו':
ואם איתיה יעקב שהוא
אבא יעקב קארו: דהא
לית' יעקב קארו: לאברהם

לעיתים קרובות לאברהם
אצ"ג דכל הוי כמחל על
לאברהם קא אהיון הבא
עליו קודם שמוש דקדוש
יבית טו יעקב מאברהם
שמו אבי אביו לוי לא
היה רשום לרבות דבר
כלום: **סיפא** כמקל צלפתא
נטלו ג' חלקים בנהלה
חלק אביון שהיה מיצאי
מצרים. וסבירא ליה לתנא
דלויאז צמרים וחחלקה
הארץ אצ"ג דמתו בניהן
וישיתן חלקן: וצלפתא
אהיון על חלקי: בנכסי
מחר. וזהו נמי מיצאי
מצרים. וזהו שהיה צלפתא
בכורו נטלו ג' חלקים
בנכסי חפר אביו דהנין
שלטת חלקי:

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

וְשִׁהִיָּה בְּכֹר נֹשֵׂא שְׁנֵי חֲלָקִים. כֵּאֵן לֹא דִקְדָּק הַקּוּטְרוֹס יִפֶּה דַּפִּי אַע"י דְּכֻשְׁמַת חֹפֵר לֹא הִיָּה לְפִנְיָה קִיָּם אִפִּיָּה בְּנוֹמִיו וְנוֹמֹת חֲלָק כְּבוֹרָה שֶׁל לְפִנְיָה בְּנִכְסֵי חֹפֵר כְּדֻמִּיָּה בְּחוֹסֶפֶתָּה דְּכֻבוֹרוֹת יִזְלֵל אִין הַבְּכוֹר וְנוֹטֵל בְּרֵאשִׁי כְּבֻמִּיָּה מִתְּאֵי אֲבִיו בְּחֵי אֲבִיו וְנוֹטֵל פִּי שְׁנִים בְּנִכְסֵי אֲבִיו וְאִינוֹ נֹטֵל פִּי שְׁנִים בְּנִכְסֵי אֲבִי אֲבִיו כְּגֹן יַעֲקֹב שְׁמַת בְּחֵי יִצְחָק (ו') הִיָּה רֵאוּנֹן כְּבוֹר וְנוֹטֵל פִּי שְׁנִים בְּנִכְסֵי יַעֲקֹב אֲזֵל לֵאלֹהֵי בְּנִכְסֵי יִצְחָק קִיָּם שְׁהִי (אֲפִילוֹ) אִם הִיָּה יַעֲקֹב כְּשֻׁמַּת יִצְחָק לֹא הִיָּה יַעֲקֹב וְנוֹטֵל פִּי שְׁנִים שְׁהִי שְׁפֹט הוּא הַלֵּךְ רֵאוּנֹן הֲבֵאל לִירֵשׁ מִמֶּנּוּ יַעֲקֹב בְּנִכְסֵי יִצְחָק לֹא יִטּוֹל אֲזֵל חֲלָק נִשְׁתַּבֵּשׁ לֵאלֹהֵי אֲבִיו ע"כ הִיָּה לֹא לְפִנְיָה כֵּן דִּלָּא קִרִּי רֵאשִׁי כִּי הֵאָּן גִּוּוֹנָה מִתְּאֵי רֵאוּנֹן וְנוֹטֵל פִּי שְׁנִים מִנְּשׂוֹ בְּנִכְסֵי יִצְחָק אֲזֵל הֵאָּן קִרִּי רֵאשִׁי מִתְּאֵי רֵאוּנֹן וְנוֹטֵל פִּי שְׁנִים מִמִּיָּהוּ בְּנִכְסֵי יִצְחָק שְׁלֵל הַחוּץ כְּגֹן מִעוֹלָם

יעקב והוא ליה ראוי:
ומחזירין

¹⁶אנג חורפיה לא עיין בה בעי רמי בר חמא
אבי האב ואחיו כגון אברהם ויעקב בנכסי
עשו איזה מהן קודם אמר רבא *תא שמע
האב קודם לכל יוצאי יריכו ורמי בר חמא
יוצאי יריכו שלו ולא יוצאי יריכו של בנו ה"נ
מסתברא דקתני זה הכלל כל הקודם בנחלה
יוצאי יריכו קודמין ואילו איתיה ליצחק
יצחק קודם השתא נמי דליתיה יצחק יעקב
קודם שמע מינה: **מתני'** ¹⁷בנות צלפחד
נטלו ג' חלקים בנחלה חלק אביהן שהיה
עם יוצאי מצרים וחלקו עם אחיו בנכסי
חפר ¹⁸ושהיה בכור נטול שני חלקים:
גמ'

השטא דליתיה ליצחק יוצאי
אציו יצחק שכן הוא הדין ש

אב תרפ"ה. חריפותו שהיה ערוד בשאלה אחרת דלקמן דעדיפא מינה: **אבי האב.** של מת והאמין של מת דהיינו זקנו ואמין אזה מן קודם מי לימא כיון דיתכן קודם ליעקב לירש את עשו דהאב קודם לאח הרי הוא כאלו ירשו יצחק לעשו והלכך יצוא יעקב וירש את יצחק אביו אצל אברהם אלא אברהם לא יירשו שהבן של מת קודם לאב מת דהיינו הרי הן בנכסי ונחלא עשו בן אברהם וקודם אברהם ליעקב בנכסי עשו דהאב קודם לאמין: פ"ט
האב קודם לכל יוצאי יריבו. יעקב יוצא יריבו של אברהם הרי הוא כאלו ירשו אברהם קודם לו בנכסי עשו: ורמי דר חמא. אמר לך משום הכי מספקא לך דהאב למימר יוצאי יריבו משמע יוצאי ידך של דהיינו בניו משמחו ולא יוצאי ידך בניו: פ"י
נמי מסתברא. דיעקב קודם לאברהם בנכסי עשו דקמי רישא כל הקודם בנחלה אע"פ כגון יצחק שהיה אברהם בנחלה עשו אלא הרי הוא כאלו ירשו אברהם קודם לו בנכסי עשו: ורמי דר חמא. אמר לך משום הכי מספקא לך דהאב למימר יוצאי יריבו משמע יוצאי ידך של דהיינו בניו משמחו ולא יוצאי ידך בניו: פ"י
נמי מסתברא. דיעקב קודם לאברהם בנכסי עשו דקמי רישא כל הקודם בנחלה אע"פ כגון יצחק שהיה אברהם בנחלה עשו אלא הרי הוא כאלו ירשו אברהם קודם לו בנכסי עשו: ורמי דר חמא. אמר לך משום הכי מספקא לך דהאב למימר יוצאי יריבו משמע יוצאי ידך של דהיינו בניו משמחו ולא יוצאי ידך בניו: פ"י

השטח דליתיה לינחק יונאי יריכו קודמין דהיינו יעקב שירש וזכר
אזינו ינחק שכן הוא הדין שהרי אם מת ינחק אחר עשו היה יעקב

הוא הדין כשמת יצחק ממקמי עשו יעקב יורש את זכותו ולא אברהם
מחר ופולחן חתיון וכרמי בניו ירשין לאורו ואם מת לאחד מן הבנים
לאחר דורות ירש במקום אביו ונכסיו ירשון ואם אין לראובן בנים ולא
אין לנחמן בנים ולא בני בנות ולא בנות נחמן אפילו בקרב אהרית
לארבעת בנות בני אביו שמעון ויהודה ויוסף ונחמן ואם אינם קיימין
יש חתנו נחמןהין או לבני נחמןהין או לבנות נחמןהין דכ"ח הכר
שמונה אבין אין לו אחים לראובן ולא בני בנים לאחים שמונה אחיו בנים
ואבא או לבנים ובני בנים או לבנותהם ולבנות שמונה עד שולם
לאביו דהיינו יצחק ואם אין יצחק קיים ונחתם נחלתו של ראובן לעשו
נחלתו של ראובן לאלפים בן עשו או לבניו ובני בנים ואם אין בנים
אין אין אחין לאביו של ראובן ונחתם את נחלתו לבנות יצחק דהיינו
אלף לבניו של ראובן כל אחיו ולא בני אחים כל אחות ולא בני אחות
קיים ונחתם לישמעאל אחי אבי אביו או לבניו של ישמעאל ולבני בניו
אחיו ובני אחותו ונחתם נחלתו לתחת אבי אברהם ואם אין תחת
שולם עד דאם הראשון. (ו) האב ואחיו (א) לעלם (א) לאחי (א) האב ואחיו
קודם לאלף אחי האב (ולאחותו) ואחיו (א) ואחיו (א) אחותו קודמין
אין בעל קיים בנה יורשה ואם אין בנה בתה יורשה כלל הכרה
מחרן לעיל (דף קטו). כל יוצא יריש של בן קודם ו"לחמין דאשמועין
אחד נחל חלק אביהן בנכסין חפר במקום לפחד אביהן: חלק אביהן.
עמון חלק ברחל הוואל ולא יא' ממארים דאמר בגמ' דקדשה היא
ואע"פ שיוצא ממארים לא נכנסו לרחל אחי ממו במדבר ולא נטל חלק
במדבר בנים שנכנסו לרחל לראובן עשרה בנים ולשמעון בן אחד יטול
חלק אחר וכו' בני כל אחד בנכסין אביהן ולפחד יא' ממארים ומה
כן בגמרא חקריה הלך בעינן לפרושי דבני אחי גוונא חלק ממשה
וי כל דברים הללו י' ק' לנחמן חסדן דנתן מלך וכו' (ומהדר כו')
דחפר יא' ממארים ונטלו בניו חלק אביהן שהיה מיוצא ממארים לבד
(ומהדר כו') ממכסי חפר שבעה שחלקו אחי לפחד נחלה אביהן בייסון דבת בן
נחלה יוצא יריש קודמין: ושהיה לפחד בכור. והיה ראוי ליעול פי
ד' שיראל ממונות היה ליוצא ממארים דאמר בגמ' (קטו). וכמי שהחוק
ש' פי שנים בכל אשר ימא' לחפר כי הוא ראשית אורו ואע"פ דששמת
ורת לפחד בנכסין חפר כי היכי דיושבות חלק פשיטותו בנכסין חפר
לראוי כנחמותו מת אביו בחי אביו וטול פי שנים (א) ובמכסי אביו
היה יוצא הכבור וטול בנכסין יעקב פי שנים אצל כל בנכסין יצחק
נוטל פי שנים שחרי פסות בנכסין לראובן הנה לירש ממה יעקב
בכור חף הוא וטול פי שנים בנכסין אבי אביו שאם היה יעקב בכור
אב אביו בנכסין יצחק שבהן במקום חפר עומד בין לחלק בכורה בין
לפחד בנכסין חפר יורשות חלק אביהן בנכסין בנכסין חפר וכו' מיה
בשם אביו חפר כדלעיל חלקו חלקו לענין כפילה (והנהר) ונחמן משפט לענין
טול פשיטות אביו חף לענין כפילה אחת רואה את הבן כאלו קיים ליעול
הכלה. ומדאמרין בגמרא והטבתם (שם) ו' חלק בכורה (קטן חת) וליפנין
לפחד לאו שני לאחין קאמר דהא לא איירי לעיל בחמין כלל אלא
בכלל

בגלעד

מסורת הש"ס

(א) ופריצין ה' כ"ט ז': נדע
לג': ז' (ב) (לקמן קסב:).
(ג) (שם: ד) האב קודם לעולם
לחיי האב מנייהם ואחא אחות
האב קודמים לזני אבי האב
האב זני האב ולחיותו ואחא
האב ולחיותו קודמין לזני אבי
האב וכן לעולם וגם למדתו כו'
כן מלאחי יצ"ה (ס) (יג"ה התם.
רש"ל"ו) (ז) ויחא האב ולחיותו.
רש"ל"ו) (ח) ז"ל לבת וכן
הענין הראשון.

הגהות הב"ח

(ה) יסבבם ד"ה הרי נמי
וכו' האז קרס לעולם
לאחר של מת ואחין
אחות קודמים לאבי
האב ואבי האב לאחי
האב ולאחות ואחי
אחות קודמין לאבי
אבי אב וכן לעולם כ"ל:
(ו) י"ה זמקין וכו' בנכסי:
ד"ה ושיהי' לפתח וכו'
בנכסי א"ה זמקין וכו'
מים בנכסי א"ה זמקין וכו':
(ז) תום ד"ה ושיהי' וכו'
נמי יתכן ד"ה זמקין הבכור
עולם:

מוסף רש"י

אגב חורפיה לא עיין בה.
הש"ס קאמר ורמי בר חמא
נמי ידלי לא ליבעי ליה
למיבעי הכי, אלא אגב חורפיה
מיהר בשאלתו ולא עיין בה
יפה (שורבין זצ"ל).